Gemeente Almelo

Raadsbrief ter informatie

Postadres:
Gemeente Almelo
Postbus 5100
7600 GC Almelo

Aan de raad van de gemeente Almelo

Bijlage	Doorkiesnummer	Behandeld door	Datum
		S. Benayad	16 februari 2022

Onderwerp
Start aanbesteding ontvangst en verwerking huishoudelijk afval

Geachte leden van de raad,

Op 22 februari 2022 heeft het college besloten tot het starten van een aanbesteding voor de verwerking van het huishoudelijk afval. Hierover informeert het college u onderstaand.

Wat gaan we doen en met wie?
Wij gaan samen met de gemeente Oldenzaal ons afval aanbesteden. Het gaat om een Europese (openbare) aanbesteding voor ontvangst en verwerking van de afvalsoorten fijn huishoudelijk restafval (HRA), grof huishoudelijk afval (GHA) en groente- fruit- en tuinafval en etensresten (GFT) conform de hiervoor geldende wet- en regelgeving.

In de aanbesteding is rekening gehouden met de wens van gemeente Almelo om de huidige vorm van inzameling van het PMD-afval te veranderen van bronscheiding naar nascheiding. In de aanbesteding is deze mogelijkheid nadrukkelijk opgenomen zodat inschrijvers, na een redelijke voorbereidingstijd, de omschakeling kunnen maken in hun bedrijfsprocessen. Hiervoor is overigens ook afstemming nodig met de huidige inzamelaar van het afval, Twente Milieu. Hoe deze overstap precies kan worden gemaakt wordt op dit moment nader onderzocht; hiertoe wordt in aansluiting op het onderzoek ook meteen een plan van aanpak uitgewerkt.

In de aanbesteding is voor een deel van ons grondgebied (en ook voor de gemeente Oldenzaal) een uitzondering gemaakt. De reden hiervoor wordt verderop in deze raadbrief nader toegelicht. Met deze uitzondering wordt het afval van dat specifieke gebied niet via de aanbesteding verwerkt, maar wordt rechtstreeks gecontracteerd met Twence Holding B.V.

Waarom doen we dit?
Zoals u weet wil Almelo, samen met enkele andere gemeenten, zelf controleren of het afvallevering- en verwerkingscontract dat Twence Holding B.V. haar aandeelhouders heeft aangeboden rechtmatig is (lees: in overeenstemming is met de (aanbestedings)wet- en regelgeving). Meer specifiek: kan/mag dat contract met een beroep op de uitzonderingsregel van de quasi-inhouse inbesteding in de wetgeving één op één worden gegund aan c.q. gesloten worden met AVI Twente B.V. en Twence Bioconversie B.V.? Beide ondernemingen zijn dochterbedrijven van Twence Holding B.V.

Voor deze controle hebben de aandeelhouders informatie nodig van Twence, deze weigert de informatie echter te verstrekken. Zolang Almelo deze controle niet zelf kan uitvoeren zijn wij ook niet voornemens het door Twence aangeboden contract te ondertekenen. Het huidige contract, op basis waarvan op dit moment het Almelose huishoudelijke afval wordt verwerkt, loopt nog tot en met 30 juni 2022. Vanaf 1 juli 2022 moet Almelo daarom beschikken over een rechtmatig contract met een of meerdere (markt)partijen zodat het Almelose huishoudelijke afval verwerkt kan worden. Om te

voorkomen dat Almelo tegen die tijd geen contract heeft starten we nu een aanbesteding om te zijner tijd het verwerken van ons afval rechtmatig te kunnen contracteren. In de tussentijd blijven we in overleg met Twence, ook al heeft die aangegeven geen ander contract met ons te willen afsluiten dan het contract dat men zelf aanbiedt. Ook wenst men nog steeds geen inzage te geven in informatie waarmee Almelo kan vaststellen of het door Twence aangeboden contract rechtmatig is.

Het is overigens aan Almelo (en aan de overige gemeenten voor zichzelf) om toe te zien dat onze opdracht op rechtmatige wijze wordt gegund volgens de vereisten van de Aanbestedingswet 2012. Deze verantwoordelijkheid kan niet worden overgedragen aan bijvoorbeeld Twence omdat deze partij in deze context niet de "aanbestedende dienst" is, maar een mogelijke opdrachtnemer. Gemeenten zijn in dit geval de opdrachtgevers van de opdracht, in de wet "aanbestedende dienst" genoemd.

Wat is de relatie met het bredere Twence-dossier?
Zoals gezegd trachten wij al geruime tijd de rechtmatigheid te toetsen van het contract dat Twence heeft voorgelegd aan haar aandeelhouders en door u in de raadsvergadering van 21 december 2021 van een zienswijze is voorzien (zie ook Raad – 6940).

Deze aanbesteding heeft ook een relatie met de rechtszaak die AVR heeft aangespannen tegen Twence en de aandeelhoudende gemeenten. In de kern draait die rechtszaak om dezelfde vraag waarop ook Almelo antwoord wenst te verkrijgen, namelijk: kunnen de aandeelhoudende gemeenten en Twence op correcte wijze een beroep doen op genoemde uitzonderingsregel in de Aanbestedingswet 2012? De rechtszaak van AVR is een bodemprocedure waarvan het op dit moment niet waarschijnlijk lijkt dat de rechter vóór 1 juli aanstaande vonnis wijst. Om deze reden houdt Almelo alle opties open om op die wijze maximaal voorbereid te zijn op verschillende scenario's. Dat kan het scenario zijn waarin AVR ongelijk krijgt, maar ook het scenario waarin de rechtmatigheid tóch niet op orde blijkt te zijn.

Tot slot heeft de aanbesteding ook een relatie met hetgeen in de statuten en de aandeelhoudersovereenkomst is bepaald omtrent de verplichting van het hebben van een afvallevering- en verwerkingscontract. Hierover is uw raad in de raadsvergadering van 21 december jongstleden geïnformeerd. In deze aanbesteding hebben wij om die reden Aadorp uitgezonderd van de aanbesteding. Deze wijk/dit gebied willen wij conform de bepalingen in de statuten en aandeelhoudersovereenkomst niet Europees aanbesteden maar direct contracteren met Twence. Vooralsnog blijft Twence dit van de hand wijzen, hoewel deze mogelijkheid nadrukkelijk in formele documenten is opgenomen. Almelo zal zich desnoods bij de rechter verzetten tegen de weigering van Twence om een contract voor een deel van ons grondgebied af te sluiten. De mogelijkheid van het contracteren van een deel van het eigen grondgebied is een nadrukkelijke optie die in formele documenten is opgenomen én waarmee dus voldaan kan worden aan de verplichting van een aandeelhouder om een contract te hebben met Twence. Door de weigering van Twence om op grond van het voorgaande een contract af te sluiten berokkent zij een gemeente onevenredig veel schade.

Met het contracteren van Aadorp bij Twence en de overige wijken via de aanbesteding is voorzien in de verwerking van al het afval afkomstig uit het gehele grondgebied van Almelo. Tegelijkertijd wordt voldaan aan de vereisten uit de statuten en de aandeelhoudersovereenkomst én heeft Almelo een rechtmatig contract dat verkregen is via een Europese (openbare) aanbesteding.

Wat zijn de mogelijke risico's en hoe worden deze gemitigeerd?
De risico's die met de aanbesteding samenhangen zijn op te splitsen naar risico's die er direct mee samenhangen en risico's die ervan zijn afgeleid. Na uitvoerige bestudering van deze casus, de relevante officiële documenten en het inwinnen van specifieke, externe expertise is ons gebleken dat de rechtmatigheid van het contract van Twence vooralsnog niet overtuigend aangetoond kan worden. Hiertoe ontbreekt het ons aan de benodigde informatie die door Twence niet wordt geleverd. In de rechtszaak van AVR heeft Almelo daarom (samen met Oldenzaal en Twenterand) het eigen verweer gevoerd en het oordeel van de rechter gevraagd op precies dit punt. Indien de rechter onverhoopt toch oordeelt dat het contract rechtmatig is dan zal de aanbesteding worden gestopt, dan wel zal het gegunde contract worden ontbonden c.q. beëindigd. In dat geval zal Almelo namelijk het contract kunnen aangaan met Twence.

Om dit risico tot een minimum te beperken zijn wij uiteraard niet over een nacht ijs gegaan. Ten eerste is, zoals gezegd, de zaak nauwkeurig en uitvoerig bestudeerd en dit heeft geleid tot de conclusie dat wij hierin de juiste koers varen. Bij deze bestudering zijn ook externe aanbestedingsdeskundigen en juristen betrokken. Een andere mitigerende maatregel is dat de aansprakelijkheid c.q. de vergoedingsplicht aan een inschrijver en de contractant in de aanbesteding en de overeenkomst is geclausuleerd en gelimiteerd. Hiermee wordt duidelijkheid gegeven aan marktpartijen, zowel over de mogelijke uitkomsten van de aanbesteding alsook over de gevolgen hiervan voor eventueel gemaakte kosten.

Een andere, afgeleide risico is het al dan niet voldoen aan de verplichting van het hebben van een contract met Twence. Almelo is bereid tot het nakomen van deze verplichting en kán dit ook door een contract te sluiten voor een deel van ons grondgebied. Indien nodig zullen wij een rechter vragen een oordeel te vellen over de juistheid van ons standpunt dat gebaseerd is op de bepalingen in de statuten en de aandeelhoudersovereenkomst. Zoals hiervoor opgemerkt is wel de medewerking van Twence nodig die vooralsnog een dergelijk contract afwijst.

Tot slot vermelden wij de mogelijkheid dat Twence zelf tegen Almelo zal procederen; dit naar aanleiding van de aanbesteding of vanwege een van de andere geschilpunten. Almelo heeft de rechten en plichten die bestaan tussen Twence en Almelo nauwkeurig bestudeerd. Ons handelen stemmen wij nauwgezet hierop af en wij komen onze plichten ook na zodat Almelo niet kan worden verweten dat wij onze plichten jegens Twence en/of medeaandeelhouders niet zijn nagekomen.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben ingelicht.

Hoogachtend,
Burgemeester en Wethouders van Almelo,
de secretaris, de burgemeester,

F.W. van Ardenne A.J. Gerritsen